

Liite 4 Varautuminen

Tilaaajaan kohdistuu valmiuslain (29.12.2011/1552, muutoksin) nojalla velvoite varautua poikkeusoloihin. Tilaaajalla on vastuu omien palvelujensa tuottamisesta ja yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen¹ ylläpitämisestä myös normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Tämän vuoksi Toimittajan tulee osallistua normaaliolojen häiriötilanteisiin² ja poikkeusoloihin³ liittyvien varautumissuunnitelmien laatimiseen ja ylläpitoon sekä harjoitella säännöllisesti tätä varautumista. Osallistuminen valmiussuunnitelmien laatimiseen tapahtuu ilman erillistä korvausta. Varautuminen häiriötilanteisiin on myös osa Toimittajan riskienhallintaa.

Toimittajalla on oltava riittävästi resursseja tuotantokatkosten välttämiseksi ja normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumista varten. Toimittajan on pyrittävä suunnittelemaan ja toteuttamaan Tilaaajan yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin (jäljempänä ”YET-Palvelut”) ja niiden turvaamiseen liittyvien tietojärjestelmien ja tietoliikenneyhteyksien palvelut siten, että ne ovat käytettävissä kyseisestä palvelusta sovitulla palvelutasolla myös normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Toimittaja vastaa palvelun tuottamisesta myös valmiuslain tarkoittamissa poikkeusoloissa, jolloin palvelua tulee pyrkiä kaikin mahdollisin keinoin tuottamaan poikkeusolojen edellyttämässä laajuudessa ja tavoin.

Toimittajan on huolehdittava myös siitä, että valmiussuunnitelmiin liittyvät vaatimukset koskevat myös sen sopimustoimittajia, alihankkijoita ja muita palveluntuottajia siltä osin, kuin Toimittaja käyttää näitä asiakkaan YET-palvelujen tuottamiseen. Toimittaja tarkastelee vaatimusten täyttymisen em. tahojen osalta voimassa olevissa sopimuksissa.

Toimittaja ei voi vedota ylivoimaiseen esteeseen, mikäli sen sopimusvelvoitteiden täyttämättä jääminen johtuu Toimittajan tässä kohdassa tarkoitettujen varautumistoimenpiteiden laiminlyönnistä. Ylivoimaisen esteen tapahduttua, Toimittaja pyrkii kaikin keinoin täyttämään tässä kohdassa sovitut velvollisuudet sekä jatkamaan Palveluiden tuottamista tämän Sopimuksen mukaisesti. Ylivoimaisen esteen ilmaantuessa on sopijaosapuolen viipymättä ilmoitettava siitä toiselle osapuolelle samoin kuin esteen lakkaamisesta.

Tilaaaja ja Toimittaja toteavat, että Toimittajan häiriönsietoa ja Palveluiden toimitusvarmuutta voidaan kehittää toiminnan jatkuvuussuunnittelun avulla. Tilaaaja ja Toimittaja korostavat lisäksi yhteistyön merkitystä toimintavarmuuden hallinnassa. Toimittaja laatii toimintaansa koskevan vuosittain päivitettävän jatkuvuudenhallintasuunnitelman. Osana varautumistaan Toimittajan pitää tehdä Tilaaajan palveluiden varmistamiseksi poikkeusolojen henkilövaraukset (VAP-varaus) Puolustusvoimilta.

1. Valtioneuvoston periaatepäätöksessä yhteiskunnan turvallisuusstrategiaksi (2.1.2017) yhteiskunnan elintärkeiksi toiminnoiksi on nimetty johtaminen, Kansainvälinen ja EU-toiminta, Puolustuskyky, Sisäinen turvallisuus, Talous, infrastruktuuri, huoltovarmuus, Väestön toimintakyky ja palvelut sekä Henkinen kriisinkestävyys. Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot ulottuvat poikkisektoraalisesti useiden toimijoiden lakisäätöihin tehtäviin ja osin alueille, joille ei voida määritellä yhtä ainoaa vastuutahoa.
2. Normaaliolojen häiriötilanteet ovat tapahtumia tai tilanteita, jotka sattuvat odottamatta tai äkillisesti ja jotka voivat aiheuttaa muutoksia yhteiskunnan toimintaan tai väestön turvallisuuteen. Tällaisia ovat muun muassa myrskyt, sähköenergian saannin, siirron tai jakelun häiriintymisestä johtuvat tilanteet, onnettomuudet ja tulvat.
3. Poikkeusolot ovat tilanteita, jotka on mainittu valmiuslaissa (1552/2011) ja puolustustilalaisissa (1803/1991). Valtioneuvosto julistaa poikkeusolot. Poikkeusolojen julistaminen edellyttää, ettei tilanteen hallitseminen ole mahdollista viranomaisten säännönmukaisin toimivaltuuksin tai voimavaroin. Poikkeusolojen aiheuttaja voi olla esimerkiksi sota tai sodan uhka, suuronnettomuus tai väestön toimeentulon vakava häiriintyminen. Valmiuslain 2 §:ssä on mainittu tarkat määritelmät poikkeusoloille.